

datum 9 maart 2026
betreft Eerste onderdak nareizigers bij gebrek aan huisvesting en opvang

Cc Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA)
Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)

VluchtelingenWerk Nederland
Surinameplein 122
1058 GV Amsterdam
Telefoon 020 627 7745
www.vluchtelingenwerk.nl

Geachte burgemeester en wethouders,

1. Inleiding

Al lange tijd zijn er grote problemen met de opvang en huisvesting van nareizigers. Het komt in de praktijk daardoor steeds vaker voor dat medewerkers van VluchtelingenWerk (VWN) buiten werkuren op zoek zijn naar een tijdelijke verblijfplaats voor nareizigers direct na de aankomst in Nederland. Nareizigers waarvoor geen passende huisvesting beschikbaar is, hebben recht op opvang bij het COA, maar het COA slaagt er vanwege het grote tekort aan opvangplaatsen vaak niet in om tijdig opvang te bieden. Als gevolg hiervan zien we situaties van overbewoning, statushouders die zich in de schulden steken door dure hotelovernachtingen en gezinnen die in auto's slapen.

2. Het verhaal van Ahmed

Ahmed¹ (19) kwam drie jaar geleden als alleenstaande minderjarige asielzoeker naar Nederland en bouwde hier zelfstandig een leven op. Zijn gezinsherenigingsaanvraag is na een wachttijd van twee jaar toegewezen. Hij doet het goed op school, volgt een werk/leertraject, heeft daarnaast nog een bijbaan en woont in studentenhuisvesting. Onlangs haalde hij zijn rijbewijs en kocht hij een tweedehandsauto, met het doel zijn familie met zijn eigen auto te kunnen ophalen van Schiphol. Na jaren wachten zou dit het moment van hereniging worden met zijn ouders, broertjes en zusjes.

Ondanks tijdige communicatie met het COA was er geen opvangplek beschikbaar voor zijn familie. Op Schiphol moest Ahmed uren wachten met zijn gezin, zonder duidelijkheid waar zijn familie naartoe moest en met oplopende kosten. Zijn vreugde sloeg om in stress en schaamte toen laat in de middag duidelijk werd dat opvang uitbleef. Uiteindelijk moest hij zijn familie meenemen naar zijn kamer van 12 m².

Medewerkers van VluchtelingenWerk regelden noodgedwongen tijdelijke hotelovernachtingen. 's Ochtends moest het gezin uitchecken uit het hotel, overdag verbleven zij op het VWN-kantoor in

¹ Ahmed is een fictieve naam voor redenen van privacy. Echte naam bekend bij VWN.

betreft Eerste onderdak nareizigers bij gebrek aan opvang/huisvesting

afwachting of er die dag wel opvang beschikbaar zou komen, om 's avonds weer terug te moeten keren naar het hotel. Pas na dagen van onzekerheid was opvang beschikbaar. Ahmed bleef achter, uitgeput, met schulden en het knagende gevoel dat hij had gefaald.

Dit verhaal staat niet op zichzelf. Sinds september 2023 gebeurt het veelvuldig dat nareizigers bij het COA in Zevenaar geen opvangplek krijgen na aankomst in Nederland. Een tijdlang heeft het Rode Kruis hotels geboekt voor nareizigers maar dit was een tijdelijke noodmaatregel. In de periode maart – oktober 2025 heeft VluchtelingenWerk expliciet signalen bijgehouden over nareizigers zonder opvang bij aankomst. In een periode van 33 weken haalden we 384 unieke signalen op waarin 1770 nareizigers waren verstoken van opvang. De gemiddelde duur tussen aankomst en het wel beschikbaar zijn van opvang was vijf dagen met uitschieters tot 34 dagen.

3. Wet- en regelgeving en taakafbakening

Nareizigers hebben al een verblijfsstatus bij aankomst op Schiphol en zijn al gekoppeld door het COA aan de gemeente van de referent (de statushouder die gezinshereniging heeft aangevraagd). In TVS (het taakstellingvolgsysteem) is zichtbaar wanneer de gezinshereniging is ingestemd en de mvv (het visum om Nederland in te reizen) door de ambassade is afgegeven. Meestal komen de gezinsleden binnen drie maanden daarna in Nederland aan. VluchtelingenWerk is vaak op de hoogte van de precieze aankomstdatum. Idealiter is er dan al passende huisvesting in de gemeente beschikbaar.² Zo snel mogelijk na aankomst doorlopen de nareizigers een korte aanmeldprocedure op AC Zevenaar. Nareizigers ontvangen hun beschikking en worden ingeschreven in de BRP. Daarna moeten zij na één of twee weken naar een IND-loket reizen om hun verblijfsdocument op te halen. In het geval dat geschikte huisvesting niet beschikbaar is, is het COA verantwoordelijk voor de opvang van nareizigers.³

In 2025 zijn er 80.000 opvangplekken gerealiseerd van de 96.000 plekken die er nodig zijn; een tekort van 16.000 plekken. Veel van de gerealiseerde plaatsen zijn noodopvang: voor korte tijd beschikbaar en kwalitatief onder de maat. Van de 321 COA locaties zijn er slechts 109 reguliere locaties en 212 (crisis)noodopvanglocaties.⁴ Op dit moment verblijven er 81.833 vluchtelingen in de opvang, waarvan 19.155 statushouders.⁵

Op het moment dat er bij aankomst op Schiphol geen opvang en geen huisvesting beschikbaar is, ontstaat er grote onduidelijkheid. In iedere individuele situatie moet op dit moment tussen referent, VluchtelingenWerk, gemeente en COA onderhandeld worden over wie verantwoordelijk is voor het zoeken naar tijdelijk onderdak en wie de rekening betaalt. Dit veroorzaakt enorm veel stress bij vluchtelingen.

Noch de juridische begeleiding rondom de gezinshereniging, noch de maatschappelijke begeleiding behelst de taak om onderdak voor nareizigers te organiseren en/of aan te bieden.⁶ VluchtelingenWerk is niet verantwoordelijk voor opvang of huisvesting, maar fungeert steeds vaker als laatste vangnet in deze situaties. Het vormt voor onze medewerkers een steeds grotere belasting. We signaleren ook dat het de medewerkers van de gemeente en medewerkers van COA steeds meer belast. Met deze brief willen wij onze medewerkers in bescherming nemen en

² Asielstatushouders en hun nareizende gezinsleden vallen onder de huisvestingstaakstelling, overeenkomstig de Huisvestingswet 2014.

³ Rva, Artikel 3, lid 3, sub r.

⁴ COA - Capaciteit en bezetting | www.coa.nl (datum 5 maart 2026).

⁵ Idem

⁶ De maatschappelijke begeleiding is een individueel begeleidingstraject dat mensen op weg helpt in de Nederlandse samenleving, gericht op het vergroten van autonomie en zelfregie van statushouders.

betreft Eerste onderdak nareizigers bij gebrek aan opvang/huisvesting

voorkomen dat nareizigers en referenten geen onderdak hebben na aankomst in Nederland.

5. Oplossingsrichtingen

Wij realiseren ons dat achter het gebrek aan opvang na aankomst van nareizigers in Nederland grote problemen schuilgaan die niet eenvoudig op te lossen zijn. Oorzaken zijn terug te voeren op het tekort aan opvang, de krapte op de woningmarkt en de extreem lange wachttijden bij de IND voor gezinshereniging van – afhankelijk van de gezinssamenstelling - anderhalf tot meer dan twee jaar. Toch zijn er een aantal oplossingsrichtingen te benoemen die op de korte termijn ruimte kunnen bieden.

Nadere instructies van COA

Het COA heeft aangegeven op korte termijn meer duidelijkheid te verschaffen over de bestaande handelingsmogelijkheden en zal dit in een overzicht weergeven en delen met gemeenten. Het ministerie van A&M zal via het platform van de VNG een webinar organiseren waarin nader op deze handelingsmogelijkheden wordt ingegaan.

Tijdig handelen voor aankomst nareizigers

Wij vragen de gemeenten om vooraf te bezien of passende huisvesting voor het gezin mogelijk is, zo nodig gecombineerd met afspraken met woningcorporaties over tijdelijk verlaagde huur wanneer de statushouder daar een korte periode alleen moet verblijven.

Als er geen passende huisvesting mogelijk is, bekijk de mogelijkheid van tijdelijke huisvesting of opvang. Wanneer het gezin al in de woongemeente wordt opgevangen, kunnen zij vast een start maken met onderwijs en inburgering. Opvang of tijdelijke huisvesting kan onder andere in de vorm van de HAR+⁷, een tijdelijk leegstaande woning, een vakantiewoning, een doorstroomlocatie of de logeerregeling. Het komt voor dat particulieren een tijdelijke logeerplek beschikbaar willen stellen.⁸

Indien het niet lukt tijdelijk huisvesting te organiseren en het een week voor aankomst nog onduidelijk is of er opvang beschikbaar zal zijn, is het van belang dat er al gezocht wordt naar een tijdelijke overbrugging; een plek waar nareizigers een korte periode kunnen verblijven tot het COA opvang beschikbaar heeft. Het is belangrijk dat er helderheid komt over wie hier verantwoordelijkheid voor draagt.

Administratieve plaatsing

Nareizigers moeten zich in alle gevallen registreren in Zevenaar binnen drie dagen na aankomst, ook als er geen opvang is. Gezinsleden ontvangen dan enig inkomen en zijn verzekerd voor mogelijk zorgkosten. Dit wordt een administratieve plaatsing genoemd. De referent kan in deze aanvraag worden ondersteund door VluchtelingenWerk, zoals onze medewerkers de referent ook ondersteunen in de aanvraag en het doorgeven van de aankomstdatum aan COA. Ook is van belang dat het COA op dat moment al een afspraak maakt bij de IND en BRP-straat en de reiskosten worden vergoed. COA verstrekt daarnaast een vergoeding voor gemaakte hotelkosten indien dit door een gemeente wordt aangevraagd.

Communicatie voor aankomst

Vervolgens roepen we zowel COA als de gemeente op om bij gebrek aan opvang/huisvesting uiterlijk een dag voor aankomst de referent te informeren waar de nareizigers kunnen verblijven.

⁷ Zie [COA - Regeling stimuleren uitstroom vergunninghouders uit de asielopvang \(HAR+\) | www.coa.nl](#)

⁸ Zie voor meer informatie de website van [TakeCareBnb](#).

betreft Eerste onderdak nareizigers bij gebrek aan opvang/huisvesting

Stel dit niet uit tot de dag van aankomst, of zelfs tot na aankomst. Dit geeft rust aan de nareizigers en referent die al een zeer emotionele dag beleven bij de hereniging. Ook brengt het meer rust voor de medewerkers van de gemeente en van VluchtelingenWerk.

Maak gebruik van de aanvullende maatregel nareis uitgevoerd door COA

Op 22 december 2025 heeft het ministerie de gemeenten per mail geïnformeerd over de aanvullende maatregel nareis. Het COA plaatst nareizigers voor maximaal zes maanden in een hotel in de koppelgemeente en draagt gedurende deze periode de verantwoordelijkheid voor de opvang en begeleiding. Gemeenten kunnen een hotel bij het COA aandragen, zodat het COA kamers kan boeken in het kader van deze actie. Sinds eind februari lijkt deze regeling enige plaatsingen op te leveren. De regeling maakt het mogelijk dat nareizigers in de buurt van de referent worden opgevangen en biedt gemeenten wat extra ruimte om naar een permanente oplossing te zoeken. Voor meer informatie verwijzen we u naar de website van de VNG.

Passende huisvesting voor referent en nareizigers

Hoe moeilijk oplosbaar het woningtekort ook is, het gevolg mag niet zijn dat gezinnen geen onderdak hebben of in een situatie van overbewoning terecht komen. Gezien de verplichte taakstelling huisvesting statushouders, maar vooral omdat gezinshereniging zo belangrijk is voor het welzijn en de integratie van vluchtelingen, roepen we gemeenten op om gezinnen na hereniging snel en permanent te huisvesten in een gezinswoning. Zij zijn vaak lange tijd van elkaar gescheiden geweest en hebben in die periode vaak moeilijke omstandigheden gekend. Een goede start met elkaar vraagt om een veilig thuis.

Daarnaast hierbij de oproep aan alle gemeenten om referenten na vergunningverlening binnen de beoogde termijn van 10 weken, huisvesting aan te bieden en niet te wachten met huisvesting tot na gezinshereniging. Zeker niet gezien de lange duur van de gezinsherenigingsprocedures. Dit verlicht de druk op de opvang en voor de participatie van statushouders is het beter om al in de gemeente van definitieve huisvesting te verblijven. Mocht u als gemeente overwegen om voor statushouders in afwachting van gezinshereniging tijdelijke huisvesting in te richten, dan verwijzen we u graag naar onze E-brochure '[Perspectief op Kwaliteit](#)' waarin kwaliteitsnormen voor tijdelijke huisvesting staan beschreven.

6. Tot slot

Vluchtelingen die hun gezin hebben moeten achterlaten in een onveilige situatie dromen praktisch ieder moment van de dag van hereniging met hun geliefden. Wij vragen u dat moment niet te laten overschaduwen door zorgen over onderdak die met de juiste afstemming tussen het COA en gemeenten te voorkomen zijn. VluchtelingenWerk draagt hier graag aan bij en wil graag verder met u in gesprek. U kunt contact opnemen met uw contactpersoon van VluchtelingenWerk in de gemeente.

Met vriendelijke groet,

Frank Candel
Bestuursvoorzitter

VluchtelingenWerk Nederland